

Toekomst voor Alex

Drie jaar geleden veroorzaakte de zaak van gehandicapte Alex Oudman een hoop opschudding. De 'Brandon van 2008' woont nu in Appelscha. Hij maakt het, naar omstandigheden, goed. Maar daar hangt dan ook een behoorlijk prijskaartje aan.

MONIQUE FLINKER
FOTO LC/JAN DE VRIES

Midden in de bossen ligt zorgcomplex Zeuvenakkers. De hoge bomen geven een beschermd gevoel en de natuurlijke bewoners fluiten opgewekte toontjes. Het maakt de cliënten van Zeuvenakkers rustig, terwijl ze over het terrein wandelen of aan het werk zijn. Onder hen bevindt zich sinds ruim twee jaar ook Alex Oudman (50). De zwaar-autistische cliënt staat onder voortdurende begeleiding van twee verzorgers. Maar de buitenlucht doet hem goed. „Als ik hem zie lachen, ben ik trots”, vertelt Joke Slagter (46), locatiedirecteur van Zeuvenakkers, onderdeel van Trajectum, in Appelscha. Toen Alex begin 2009 binnenkwam bij Slagter, was hij niet meer dan een zielig hoopje mens. „Vreselijk angstig en in zichzelf gekeerd”, zo omschrijft ze hem. „Hij reageerde uit angst en was meteen ontregeld als er iets onverwachts gebeurde.”

Vrijwel constant werd hij boos, omdat hij dingen niet begreep. Dan sloeg, schopte en beet hij letterlijk van zich af. Om die reden werd hij op zijn vorige woonadres weggestopt in een isoleer cel. Op Zeuvenakkers besloten ze het anders aan te pakken.

Alex nu

Ruim 2,5 jaar later is de toestand van Alex compleet veranderd. Hij wandelt veel over het bosrijke terrein en werkt regelmatig in de houtschuur. „Hij leeft weer op. Hij kan lachen en een beetje genieten van het leven. Al is hij er nog lang niet”, voegt Slagter er aan toe. „Het kan nog beter.”

Alex moet nog steeds constant begeleid worden. Wanneer iets voor zijn gevoel niet goed gaat, kan hij ontzettend boos worden. Dan moeten zijn begeleiders hem in bedwang houden, zijn armen en benen vastpakken en op hem inpraten tot hij weer rustig is. Het zijn de kleinste dingetjes waarvan Alex in de war kan raken, bijvoorbeeld een fout in een kruiswoordpuzzel.

Ook zorgen zijn begeleiders ervoor dat alles wat Alex doet, wordt uitgeschreven op papier en uitgesproken. Van „Alex gaat nu een boterham eten” tot „Alex streep de dingen die hij heeft gedaan af op zijn lijstje”. Slagter: „Het is op dit moment de enige manier om ritme en rust te creëren voor Alex.” Om tot deze manier van werken te komen, moest er een lange, heel

Directeur Joke Slagter voor de speciaal voor Alex Oudman gebouwde woning.

lange weg worden gegaan. De tussenliggende jaren waren zwaar. Geregeld vroeg Slagter zich af waar ze aan begonnen was. Vlak voor Alex' komst was het zorgcomplex voor mensen met ernstige gedragsproblemen uitgebreid van achttien naar vijftig cliënten. Het personeelsbestand was verdrievoudigd. Iedereen moest wennen aan de nieuwe situatie.

Zussen

Enkele maanden daarvoor, in september 2008, luidden de zussen van de toen 48-jarige Alex Oudman de noodklok. Hun broer zit dan al bijna een jaar naakt opgesloten in een isoleer cel. Eerst in een instelling in Zuidlaren, daarna in Amsterdam. De medewerkers konden hem niet in de hand houden.

Omdat hun klachten via de gangbare wegen niet werden gehoord, besloten ze om de media in te schakelen.

Ze namen een camera mee en filmde eigenhandig hoe hun broer naakt op een plastic matras in een kleine, donkere isoleer cel zijn dagen sleet. Zijn haar was lang en leek al in geen weken meer gekamd of gewassen. Als een wilde-man zat hij opgesloten. In het EO-programma 'Uitgesproken' deden de zussen hun verhaal. Politiek Den Haag reageerde ge-

schokt en half Nederland sprak er schande van.

Zorgverzekeraar Aegis drong er in tussen bij Slagter op aan om Alex op te nemen in Zeuvenakkers. „Het was ook wel logisch. Wij hadden plek en zijn in principe een last resort. Mensen die nergens anders meer terecht kunnen, komen hier. Dat zijn over het algemeen de zwaardere gevallen.”

De overgang verliep moeizaam. Slagter kreeg geen inzicht in het dossier van Alex. „We wisten niet precies hoe het met hem was en wat er allemaal speelde. Daar kwamen we pas achter toen hij al bij ons woonde. Toen bleek zijn situ-

atie veel ernstiger dan in eerste instantie gedacht.”

De eerste paar maanden dat Alex in Appelscha verbleef, waren ontzettend moeilijk. Bij Slagter sloeg de twijfel toe. „Hij was heel moeilijk te begeleiden en 'escaleerde' heel vaak, zoals wij dat noemen. Dan begon hij te trappen, slaan, bijten en schreeuwen. Niet alleen vervelend voor de begeleiders, maar ook onze andere cliënten hadden hier last van.”

Slagter vroeg zich af of Zeuvenakkers wel de juiste zorg kon bieden aan Alex. „Het ging gewoon niet. Maar zijn familie zag wel duidelijk dat het iets beter ging. Daarop

heeft de Raad van Bestuur besloten om de behandeling door te zetten. Koste wat kost.”

Dit hield in dat er, speciaal voor Alex, een nieuw huis op het terrein in de bossen bij Appelscha werd neergezet. „In de woning waar hij zat, veroorzaakte hij veel overlast. Bovendien moesten er constant begeleiders in zijn buurt zijn. Dat betekende dat die in de kamer naast Alex verbleven. Die kon dus niet voor een cliënt gebruikt worden.” Ook werd er een heel team rondom Alex opgebouwd. Daarvoor werden deskundigen van buiten aangetrokken. De totale kosten van de zorg voor Alex: €1,2 miljoen per jaar.

Rendement

„Het is een enorm bedrag, maar we hebben nooit getwijfeld”, blikt Slagter terug. Ze vergelijkt het met een bedrijf: „Je investeert in de toekomst. Er moet eerst een hoop geld in gestopt worden om er later rendement uit te kunnen halen.” Dat rendement begint zich volgens Slagter inmiddels uit te betalen. „Het team dat rond Alex is opgebouwd is inmiddels geheel opgebouwd uit eigen personeel. Daar zit dus ook alle kennis. De uitendkrachten, die drie keer zo duur waren, hebben we nu niet meer nodig.”

Dat heeft overigens veel tijd ge-

kost. „Een aantal personeelsleden is afgehaakt. Het was te zwaar voor hen.” De begeleiders staan constant op scherp, elk signaal dat Alex afgeeft, moet opgepikt worden. Zo zien zij al aankomen wanneer Alex een boze bui heeft en kunnen ze snel ingrijpen en hem kalmeren. Slagter: „Ik heb daar echt diep respect voor.”

In Alex' huis wonen inmiddels nog drie andere cliënten die veel gedragsproblemen hebben. „Daar hebben we nu, door de investering die we toen gedaan hebben, de ruimte voor. Hadden we dat niet gedaan, dan hadden die cliënten nu ergens anders heen gemoeten.”

Terugkijkend op de hele geschiedenis heeft Slagter absoluut geen spijt van de keuze om Alex' behandeling door te zetten. Wel had ze het anders aangepakt. „Het liefst hadden we gezien dat hij de eerste twee jaar op de locatie Bosschoord had gezeten. Daar hadden ze namelijk wel de mensen met de juiste kennis in huis.”

Omdat daar geen plek was, kwam Alex direct in Appelscha terecht. „Dat was in combinatie met de recente uitbreiding misschien te veel van het goede. Het was een hele heftige periode. Nu kunnen we verder.”

Reageren?
> sneonsnein@lc.nl

Alex Oudman, links zoals de EO hem filmdo in 2008, rechts hoe hij nu is.
FOTO UITGESPROKEN EO

